

บทคัดย่อ

โครงการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบและเส้นทางการท่องเที่ยวในเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน เมืองเชียงของ จังหวัดเชียงราย

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยประจำปี 2559

ระยะเวลาการทำวิจัย 1 ปี

ชื่อผู้วิจัย¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นาวิณ พรหมใจสา นางสาวปทุมพร แก้วคำ
นายภูริพัฒน์ แก้วศรี นายพงศ์ตะวัน นันทศิริ

การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยวในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนเมืองเชียงของ จังหวัดเชียงราย 2) พัฒนารูปแบบและเส้นทางการท่องเที่ยวในเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนเมืองเชียงของ จังหวัดเชียงราย โดยเน้นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR = Participatory Action Research) และการวิจัยเชิงปริมาณ คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) มีการเก็บข้อมูลโดยสัมภาษณ์ สอบถาม ทดลอง แล้วนำมาวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

ผลการศึกษาของวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า ทรัพยากรทางการท่องเที่ยวอำเภอเชียง โดยส่วนใหญ่มีจุดเด่นเป็นของตนเองตามบริบทของพื้นที่ ที่จะเป็นสิ่งดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยว (Attraction) ได้แก่ ทิวทัศน์หรือทัศนียภาพอันสวยงาม คุณค่าทางวัฒนธรรม อากาศ เป็นต้น มีสิ่งอำนวยความสะดวกการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) โดยมีเส้นทางหรือเครือข่ายคมนาคมที่สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวกและปลอดภัย มีกิจกรรมทางการท่องเที่ยว (Activities) เป็นกิจกรรมนันทนาการ นอกเหนือจากการเดินทางชมโบราณสถาน ชมธรรมชาติ แล้วยังมีกิจกรรมอื่น ๆ ที่นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจและเพลิดเพลินจากกิจกรรมอื่น ๆ ได้แก่ อาทิตี เดินป่า จกไก ทอผ้า งานจุลกฐิน เป็นต้น มีที่พักแรมเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว (Accommodation) ที่ต้องการค้างคืน โดยเป็นที่พักประเภทต่าง ๆ ตามความต้องการของนักท่องเที่ยว ได้แก่ โรงแรม รีสอร์ท เกสต์เฮาส์ โฮมสเตย์ โฮสเทล โดยมีสิ่งอำนวยความสะดวกในระดับที่แตกต่างกัน ตามความเหมาะสม มีบริการอื่น ๆ ที่มีให้นักท่องเที่ยว (Ancillary) เช่น บริการร้านอาหาร โรงพยาบาล ไปรษณีย์ สถานีน้ำมัน ร้านค้า ร้านขายของที่ระลึก ห้องสุขา เป็นต้น แต่พบว่าแต่ละพื้นที่ ยังไม่มีศูนย์บริการนักท่องเที่ยวและสัญญาณโทรศัพท์ครอบคลุมพื้นที่

¹ นักวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ผลการศึกษาของวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า รูปแบบและเส้นทางการท่องเที่ยวในเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนเมืองเชียงของ จังหวัดเชียงรายที่สอดคล้องกับอัตลักษณ์การท่องเที่ยวของอำเภอเชียงราย แบ่งออกเป็น 3 รูปแบบ 4 เส้นทางการท่องเที่ยวหลัก โดยโปรแกรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสม คือ ระยะเวลา 2 วัน 1 คืน ได้แก่ 1) รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ประกอบด้วย 2 เส้นทาง ได้แก่ 1.1) เส้นทางวัฒนธรรม : เชียงของกับหลากหลายทางวัฒนธรรม และ 1.2) เส้นทางการท่องเที่ยววิถีพุทธ : เส้นทางศรัทธาสองฝั่งโขง 2) รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ได้แก่ เส้นทางประวัติศาสตร์ : จากอัตลักษณ์เก่าสู่อัตลักษณ์ใหม่ และ 3) รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ ได้แก่ เส้นทางภูมินิเวศ : เส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศเชียงของ และจากการประเมินศักยภาพเส้นทางการท่องเที่ยวจากผู้เชี่ยวชาญพบว่า “เชียงของเมืองแห่งความสุขท่ามกลางความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรมของชาติพันธุ์สองฝั่งโขง” เป็นเส้นทางที่มีศักยภาพและสามารถที่จะเป็นจุดขายของการท่องเที่ยว ดังนั้นการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับอัตลักษณ์นั้นสามารถใช้เส้นทางดังกล่าวในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของอำเภอเชียงของ

คำสำคัญ : เส้นทางการท่องเที่ยว เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน เชียงของ

Abstract

Research Project Title: The Development of Model and Tourism Routes in Chiang Khong Special Economic Zone, Chiang Rai Province

Research Grant Funded in 2016

Research Duration 1 Year.

Researchers² Asst.Prof.Dr.Nawin Promjaisa Miss Pathumporn Kaewkham
Mr.Puripat Kaewsri Mr.Pongtawan Nantasiri

The objectives of this research were: 1) to survey tourism resources in Chiang Khong Special Economic Zone; 2) to develop the model and tourism routes in Chiang Khong Special Economic Zone. The study employed Participatory Action Research (PAR) and quantitative method. The samples were recruited by purposive sampling. The data collection involved an interview, questioning, experiment, and the data were analyzed by content analysis.

The results for Research Objective 1 indicated that tourism resources in Chiang Khong mainly hold clear features are characterizing its local context that stimulates attractiveness of the tourism spots (Attraction) offer beautiful view and scenery, cultural virtue, and breathtaking atmosphere. Convenient facilities allowing easy access to the tourist spots (Accessibility) means the road networks favoring ease in traveling to the tourism sites safely and conveniently. Variety of tourism activities (Activity) offer recreational activities beyond just wandering around on archeological sites or nature trails. The recreational activities that could impress and enjoy the tourists were trekking, collecting fresh water weed (jok kai), weaving textile, and Culakathina ceremony. Variety accommodation choices for tourists (Accommodation) cover hotel, resort, guesthouse, homestay, a hostel which offer facilities and amenities at different levels of convenience. Other services for tourists (Ancillary) refer to services such as restaurant, hospital, post office, gas station, shops, souvenir shop, toilet. However, there was no tourist information center, and the mobile phone signal coverage was still incomplete.

The results for Research Objective 2 indicated that the model and tourism routes for Chiang Khong Special Economic Zone that supported the tourism identity of the city were the 3 models 4 key tourism routes and the practical travel program was 2 days 1 night which involved 1) Cultural tourism model comprised 2 travel routes 1.1)

---

² Researchers from Chiang Rai Rajabhat University

Cultural travel route: Chiang Khong and the Cultural Diversity and 1.2) Buddhism travel route: The Religious Stream along Mekong River; 2) Historical tourism model comprised the Historical travel route: From Primitive to Novel Identity; and 3) Ecotourism model comprised Eco-landscape Route: Chiang Khong Ecotourism Route. And, evaluation of the travel routes by experts asserted that “Chiang Khong” : The City of Happiness among the Cultures Diversity of Ethnic Groups along the Mekong River was the potential route and could become tourism hot spot. Therefore, tourism promotion campaign communicating the local context identity could use this travel route in running the public relations campaign to advertise the tourism of Chiang Khong.

Key words : Tourism Routes, Special Economic Zone, Chiang Khong